

LOCALITZACIÓ DELS CARRERS DE L'EMPADRONAMENT DE 1824 AL PADRÓ DE 1864, A SINEU (MALLORCA)

Antonina TUGORES FUSTER

INTRODUCCIÓ. L'objectiu d'aquest treball és fer una aportació als estudis de toponímia urbana del poble de Sineu (Mallorca). L'interès es centra en la localització de diversos noms de carrers, amb molt poca informació documental, trobats a l'empadronament de 1824, que no consten a cap dels estudis realitzats de nomenclatura urbana posteriors.

El 25 d'abril de 1862, arran de les disposicions oficials relatives al nomenclàtor urbà, el Butlletí Oficial de la Província nº 4598 publicà una Circular del Governador on es manà fer la numeració de les cases i la rotulació dels carrers en la llengua oficial.

El 1864 té lloc la confecció del primer nomenclàtor del poble de Sineu, segons les disposicions oficials. A partir d'aquest document fins avui, fer el seguiment dels canvis de noms haguts no presenta cap problema i ja han estat recollits en dos estudis realitzats sobre el tema.

La tasca d'aquest treball, l'aportació que presenta, pretén allargar aquest seguiment des d'avui fins al 1824, és a dir fer un enllaç, omplir el buit d'aquests anys, establint la correspondència entre els noms de 1824 amb la nova nomenclatura de 1864.

L'empadronament de 1824, confeccionat per illes, té l'interès de ser el darrer llistat de carrers que trobem abans del canvi ordenat el 1862. És l'única informació documental sobre aquests noms de carrers, que a partir de 1863 no figuren a cap padró.

Si l'empadronament de 1863, fet per illes, fos complet, el pas de la nomenclatura antiga, d'abans de les disposicions de 1862, a la nova, començada el 1864, hagués estat un seguiment fàcil; però el problema rau en la manca d'informació que ens trobem al 1863, on no apareix cap nom de carrer i així successivament, retrocedint, fins arribar al 1824, on sí que hi figura el llistat esmentat.

La dificultat es manifesta quan comprovem que el nº donat a les illes de carrers no es corresponen, en general, a cap dels empadronaments que van del 1824 al 1863; i per això s'ha de fer el seguiment dels moradors de les cases per poder establir la correspondència dels carrers.

El primer pas ha estat passar de les cases de 1864, per carrers, a les cases de 1863, per illes, i d'aquí, a través dels moradors, arribar al 1824, —establert per illes però que recull, també, noms de carrers. D'aquesta manera podem dreçar un pont que ens permet de saber la nomenclatura urbana trobada al 1824 a quins carrers del padró nou (1864) es correspon.

Aquesta és l'aportació que pretén fer aquest estudi, la incorporació d'aquests noms de carrers a la investigació de seguiment de canvi de nomenclatures a la toponímia urbana de Sineu.

METODOLOGIA. Per a aconseguir la correspondència dels carrers de 1824 amb els de 1864, he hagut de fer les passes següents:

- el buidatge de l'empadronament general de 1824 on a cada full consta:
 - nº de illa
 - nº de casa
 - nom del carrer (en un 60% dels casos)
 - moradors: nom, edat i parentesc.
- el seguiment amb els diferents padrons de veïns, dels anys 1830, 1835, 1841, 1846, 1851, 1858 i 1863, que ens donen informació de:
 - nº d'illa
 - nº de casa
 - moradors: nom, edat i parentesc.
- fitxes individuals dels moradors des de 1824 fins a 1864, comprovant que els titulars de la casa o llurs descendents fossin els mateixos que hi vivien.
- A través d'aquest seguiment podem constatar la correspondència dels carrers de 1824 amb els de 1864, ja que en el padró d'aquest any consten:
 - noms dels carrers (amb el canvi de nomenclàtor)
 - nº de casa
 - moradors: nom, edat i parentesc.
- La localització de les illes de 1863, darrer padró que utilitza aquest sistema, es va assolir comprovant els moradors del padró de 1863 i el de 1864.
- Una vegada determinades les illes de 1824 i 1863, podem conformar el seguiment fet amb els padrons a l'hora de veure els canvis de nom de carrers.
- A continuació el buidatge dels noms dels carrers de 1824 i el seguiment amb els de 1863 i 1864. Per acabar trobem la correspondència establerta entre 1824 i 1864, que és l'objectiu d'aquest treball.

EMPADRONAMENT DE 1824

<i>Nº de illa</i>	<i>Carrers que hi figuren</i>
1.	
2.	Buades, Fonda, Gual i Quintanes.
3.	Rebasa i Animas.

4. Den Rebas a i Animas.
5. Animes, Rebas a, Buades, Las Parras.
6. Hospital, las Parras.
7. Las Parras, Hospital i la Fonda.
8. Real, Gual, la Fonda, Son Pau.
9. Gual, Son Torrens, Son Riera, Quintanes.
10. Las Monjas, la Presó, Son Torrens, Son Pau.
11. Las Quintanas, Son Torrens, Bous.
12. Son Pau, Monjas.
13. Las Quintanas, Bous.
14. Bous, Son Torrens.
15. Son Torrens, Bous.
16. Bous, la Presó, Pl. del Rei.
17. Bous, Son Sabater.
18. Bous, Mayor, Son Arnau.
19. Pça. Quartera, Pça. del Mercadal, Font, Mayor.
20. Pça. Quartera, Pça. del Rei.
21. Pça. Mercadal, Pça. Quartera, Hospital, Fanc.
22. Pça. Mercadal, Fanc.
23. Pça. del Fosal, Hospital, Fanc, Nueva, Monoy.
24. Pça. Mercadal, Son Font, Pça. del Fosal, Fanc.
25. Fanc, Nueva, Monoy.
26. Pça. del Fosal, Son Font, Mercadal.
27. Pça. del Fosal, Nueva, Monoy, Abeurador.
28. Abeurador, Monoy.
29. Pça. del Fosal, Mayor, Font.
30. Mayor, Son Arnau, Convento.
31. Bous, Convento, Mayor, San Francisco Paul.
32. Xenari, Bous, Convent, Son Sabater.
33. Bous, Trebay, Xenari.
34. Trebay, Arrabal.
35. Trebay, Bous.
36. Mayor, Trebay, Bous, Son Gili.
37. Mayor, Bous, Son Gili.
38. Mayor, Ferrer.
39. Mayor, Pulgas, Bous.
40. Mayor, Bous, Las Pulgas.
41. Casas Nuevas.

PADRÓ DE 1863

Fent el seguiment dels moradors del 1864, podem saber el nom del carrer on vivien. D'aquesta manera cobrim la manca d'informació de nomenclatura urbana de l'any 1863 i així esbrinem els carrers que formaven les illes. La reconstrucció s'ha fet passant els noms d'un padró a l'altre.

Nº d'illa Carrers comprovats que la formaven

1. Esperanza, Retiro, San José, Almas, Bueyes, Hospital.
2. Retiro, San José, Parras, Hospital.
3. Retiro, Esperanza, Parras.
4. Esperanza, Parras, Fonda, Poniente, Hospital.
5. Esperanza, Palacio, Parras, Fonda, Obispo, Hospital.
6. Esperanza, Pujol, Bueyes, Norte.
7. Bueyes, Costa.
8. Mesones, Mas, Bueyes.
9. Mesones, Rincon, Bueyes.
10. Rincón, Pujol, Bueyes.
11. Mesones, Rincón, Esperanza, Obispo.
12. Palacio, Esperanza, Obispo.
13. Cuartera, Obispo, Pça Constitución.
14. Bueyes, Mesones, Son Torrens, Rosa, Pça Constitución, Gil.
15. Bueyes, Agua, Son Sabater.
16. Bueyes, Rosa, Cruz, Mayor, Pça Constitución.
17. Pça Constitución, Mayor, Victoria, Cuartera.
18. Barro, San Marcos, Hospital, San Pedro.
19. Cura, San Pedro, San Marcos, Barro.
20. Parras, Barro, Hospital, Nueva, Higuera, Petra.
21. Petra, San Bartolomé, Abrevador.
22. Abrevador, Petra, Mercado.
23. Barro, Rosario, Petra.
24. Barro, Triquet, San Marcos, Cura.
25. Triquet, San Marcos, Mercado.
26. Mayor, Victoria, Mercado, Mirador.
27. Cruz, Viento, San Francisco, Mayor.
28. Mayor, San Francisco.
29. Bueyes, Cruz, Viento.
30. Arrabal, Buenos Aires, Levante, Son Sabater, Bueyes.
31. Buenos Aires, Arrabal.
32. Bueyes, Buenos Aires.
33. Mayor, Bueyes, Buenos Aires, Sacristán, Unión.
34. Mayor, Pulgas, Bueyes.
35. Infierno, Bueyes, Buenos Aires, Unión, Saletas.
36. Bueyes, Soledad, Pulgas, Mayor.
37. Mayor, Soledad, San Vicente, Gil, Bueyes.
38. Mayor, Gil, Salvá, Bueyes, Buenos Aires.
39. Son Torelló, Sol, Mayor.
40. Mercado, Miqueletes, Sol, Mayor.
41. Casas Nuevas.

CORRESPONDÈNCIES ENTRE 1824-1864

La relació dels canvis observats en els noms de carrers, entre aquests dos pa-

drons, és la que a continuació detallaré; però abans cal recordar que al padró de 1864 la nomenclatura és més completa degut a l'aplicació de la llei de 1862, la qual obligava rotular els carrers.

Nomenclatura del 1824

Plaza del Rey
 Mayor
 N.C. (no consta)
 Ferrer
 Pulgas
 N.C.
 N.C.
 Son Gili
 Trabay/Trebay
 N.C.
 Convento
 N.C.
 Font
 Son Arnau
 N.C.
 Son Torrens
 Mesones
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 Quintanas
 Bous
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 N.C.
 Xenari
 Trebay
 Trabay
 N.C.
 Arrabal
 N.C.
 N.C.
 Plaza Fosar
 N.C.
 N.C.
 N.C.

Nomenclatura del 1864

Plaza Constitución
 Mayor
 Infierno
 Sol
 Pulgas
 Soledad
 San Vicente
 Gil
 Salvá
 Son Torelló
 San Francisco
 Viento
 Victoria
 Cruz
 Rosa
 Son Torrens
 Mesones
 Más
 Rincón
 Son Riera
 Pujol
 Bueyes
 Norte
 Costa
 Agua
 San Lorenzo
 Levante
 Olvido
 Amores
 Buenos Aires
 Sacristán
 Buenos Aires
 Unión
 Arrabal
 Saletas
 Miqueletes
 Plaza Mercado
 Son Dalmau
 Juez
 Mirador

Monoy	Petra
N.C.	Higuera
N.C.	San Bartolomé
Abeurador	Abrevador
Nueva	Nueva
N.C.	Rosario
N.C.	Cura
N.C.	San Pedro
Hospital	Hospital
Plaza Mercadal	Plaza San Marcos
N.C.	Triquet
N.C.	Iglesia
De la Presó	Obispo
Quartera	Cuartera
Fanc	Barro
N.C.	Poniente
La Fonda	La Fonda
N.C.	Purgatorio
Parras	Parras
Son Pau	Palacio
Gual	Esperanza
Buades	Retiro
Rebasa	San José
Animas	Almas
Casas Nuevas	Casas Nuevas
Casas Nuevas	Santa Margarita
Casas Nuevas	Contorno Casas Nuevas

CONCLUSIÓ. Un cop fetes les correspondències podem incorporar els onze noms de carrers, de l'empadronament de 1824, als canvis de nomenclatura i així aportar-los a la relació dels que fins ara eren coneguts.

Els noms dels carrers investigats són:

1824- Carrer Buades (1)	1864- Carrer Retiro
Gual (2)	Esperanza
Rebasa (3)	San José
Son Pau (4)	Palacio
De la Presó (5)	Obispo
Son Arnau (6)	Cruz
Monoy (7)	Buenos Aires
Xenari (8)	Petra
Trebay/Trabay (9)	Buenos Aires-Salvá-Sacristán
Ferrer (10)	Sol
Son Gili (11)	Gil

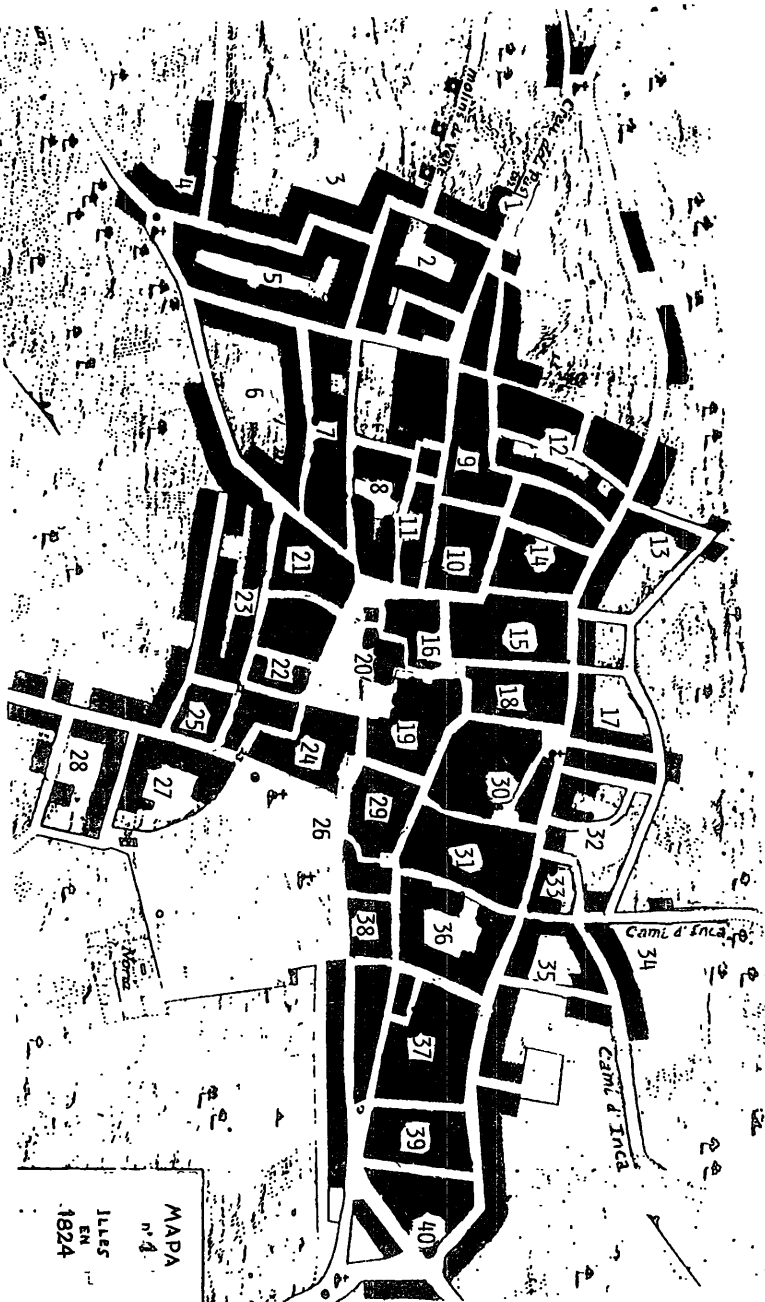
El plànol nº 3 reflecteix llur localització en el territori urbà de Sineu.

BIBLIOGRAFIA

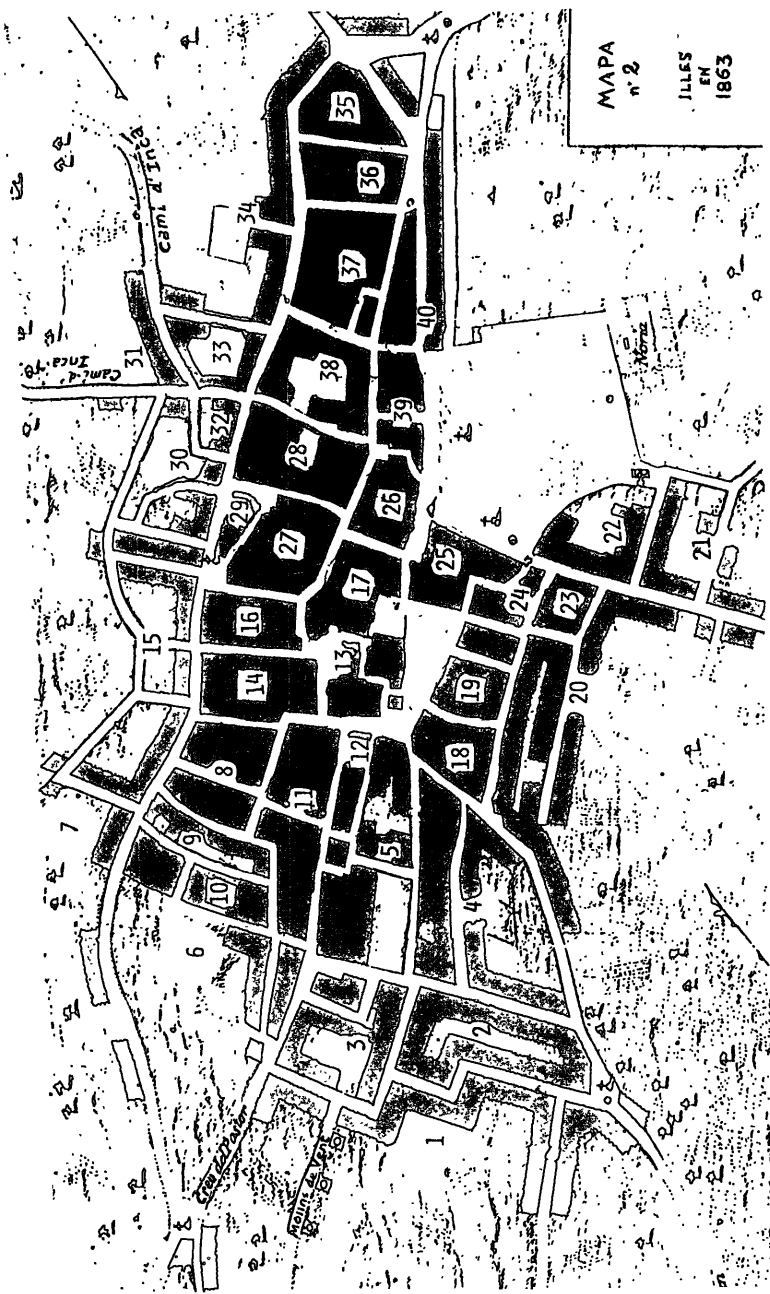
- Empadronament General*: Padrans de veïns dels anys: 1824, 1830, 1835, 1841, 1846, 1851, 1858, 1863, 1864.
- MUNTANER, Josep: *Plan Ichnographico de la Villa de Sineu en la isla de Mallorca*, 1786.
- MULET RAMIS, Bartomeu: *Història dels carrers i places de Sineu*. Gràfiques Miramar, Palma de Mallorca 1987.
- CAIMARI FRAU, Francesca. *Els noms de lloc de Sineu*. Impremta Politècnica, Palma 1984.
- TUGORES FUSTER, Jaume. *Nomenclatura urbana de Sineu*. Ajuntament de Sineu 1985. Inèdit.

LES VALLS D'ÀNEU 1517-1650

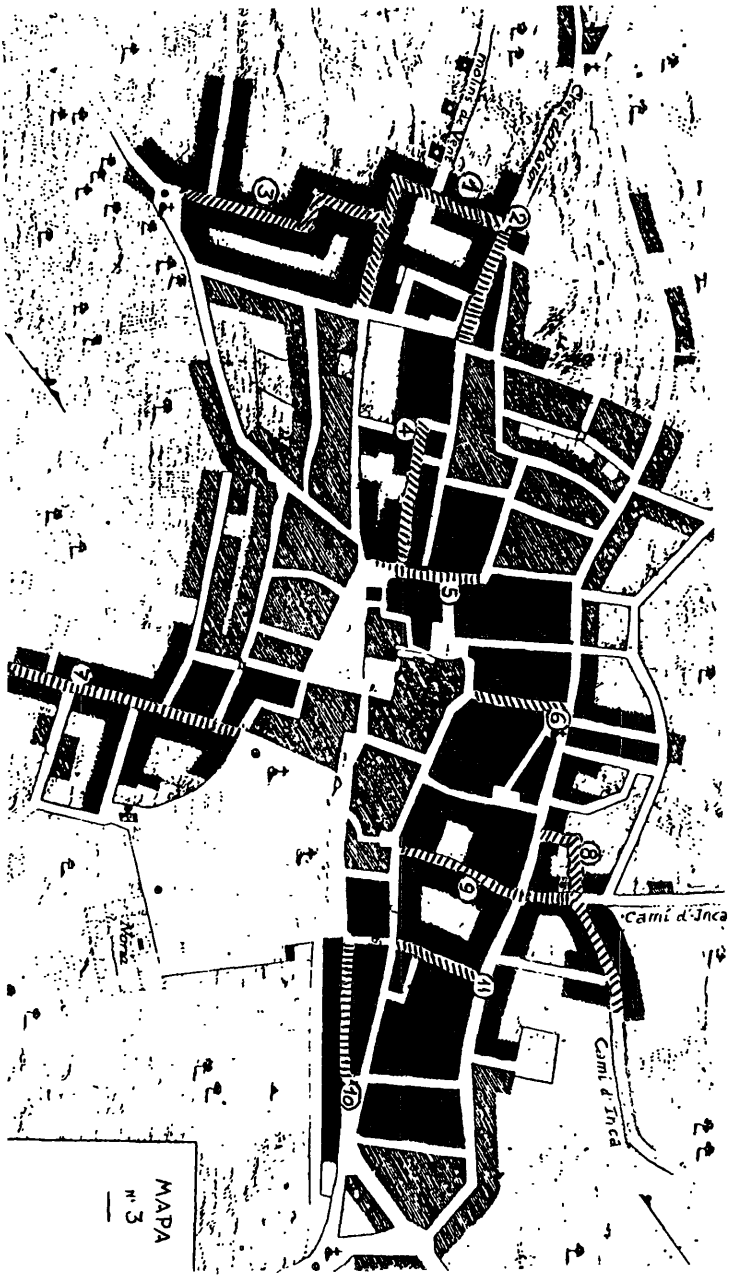
En el nº 3 de «Collegats» (Vegeu infra la Bibliografia), Francesc PRATS, Xavier CATALÀ, Carme MESTRE i Ferran RELLA ofereixen una útil «Guia-inventari» de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu; Arxiu Municipal d'Esterri; i especialment un «Inventari dels pergamins (...)» (pp. 198-202). Hi són enumerats i regestats 23 pergamins on apareixen els **cognoms** següents: Altemira (pvre., Son 1589-90), Aran (Esterri 1601), de Burgelo àlies Blanqueta (francesa, Esterri 1587), Call (Dorve 1517), Carbonell (notari, València 1517), Carpinet (València 1517; Esterri 1582; i V. infra Maurell), Clos àlies Ferrer (Escaló? 1593), Comenge (Esterri 1587), Comeny (Esterri 1595), Dople (Unarre? 1575), Gran àlies Guitarra (Alòs, ap. 1570, 1593; i V. infra La Badia), de Grealer (Escalarre 1587; «Lo Greale», íd., íd.), Guitarra (notari Vall d'À., 1582 i sqq.; n. a Alòs), Hezina (Esterri 1599), Imbert (notari, Esterri 1523), de La Badia (Dorve 1517; Gran de La Badia àlies Joanic, íd. 1553), Llessui (Esterri 1605), Maurell àlies Carpinet (Esterri 1545), Mestre Esterri, ant. 1593, Morell (Esterri 1523), Pedrolo (notari, Sorpe 1517), Roca, de La R. (Esterri 1595), Roy (Dorve 1517), Sant Ramon (notaris, Esterri 1545-1599), Tello (Esterri 1582), Vidal (Dorve 1513), Vila (Esterri 1589-1601, cirurgià), Viola (Esterri 1523).- **Topònims**: Acorda (Esterri 1545), Los Avellanes (Son 1589), Comarrera (Son 1590), La Coltia de Sent Vimens (Esterri 1523; = Vincens?), La Penella (Dorve 1553), Lo Pradmas (Esterri 1605), Traspallera (Dorve 1517).

MAPA
n.º 4
ILLES
EN
1824

MAPA
n.º 2
ILLES
EN
1863

MAPA
N. 3